

12957.
DISSERTATIO INAUGURALIS
MEDICA
DE USU MEDICINALI
ZINCI MURIATICI,

QUAM
CONSENSU ORDINIS MEDICORUM AMPLISSIMI
IN
UNIVERSITATE CAESAREA
DORPATENSI
PRO SUMMIS IN MEDICINA ET CHIRURGIA HO-
NORIBUS CAPESSENDIS

DISQUISITIONI PUBLICAE SUBMITTIT

P E T R U S A L T H E R R
MEDICO-CHIRURGUS RUTHENUS
NATU HELVETUS.

D O R P A T I
LITERIS MICHAELIS GERHARDI GRENZII
TYPOGRAPHI ACADEMICI,
MDCCC VIII.

Prooemium.

Haesitanti mihi, quam materiem conscribendi dissertationem eligerem, placuit medicamen offerre, cuius usus medicus paucis sit notus, immo de cuius viribus salutiferis neminem auctorum, quotquot mihi innotuerunt, dicentem inveni. Sit itaque argumentum dissertationis Zincum muriaticum, quod quidem Chemici celeberrimi*) bene descripsere, at cuius usum medicum

*) V. g. Trommsdorf, Hermstaedt, Green et Fourcroy.

IV

nullibi eos attulisse, neminem fugit. Noli arbitrari Lector benevole nos posse carere novis medicaminibus, quum cognitorum iam sit summa copia; respicias quaeso apparatus cognitorum, et multitudinem corporum nondum quidem cognitorum, necminus tamen in organismum agentium; et exclamabis. *Quantum est quod nescimus, et quantulum quod scimus.*

Medicamen quod medicis, imprimis castrensibus offero, sese commendat, et quod facile possit conservari et propter vile pretium, quum ad usum medicum nonnullae guttulae sufficiant ad impraegnandam summam aquae copiam (v. g. V. ad XX guttulae in aquae communis libram in fusae.)

Neutiquam inutilem et supervacaneum me suscepisse in experiendis ac rimandis virtutibus medicaminis huius us laborem, arbitror, et

non dubito fore plerosque, qui cum relatum legerint, me non in pluribus morbis internis quoque medicamen hoc in usum vocasse, id non satis dignum artis asclepiadeae magistris iudicent: illi vero secum cogitent, neutiquam semper favere occasionem scrutatori experiendi medicaminum vix inventorum virtutem eximiam. Tantum abest, ut velim conscribere historiam omnium eius virtutum completam, ut potius cognitas et indubias, quas quidem experientia valet offerre medicis, describere meum esse videatur.

Medicis itaque ansam ulterius medicamen investigandi et maiori experientia virtutem eius explorandi et comprobandi dedisse, iam votis meis respondet.

SECTIO I.

De modo parandi Zincum muriaticum.

§. I.

Celeberrimi nostri aevi chemici, uti Fourcroy, Hermstaedt, Trommsdorf alique, obiter tantummodo commemoraverunt connubium oxydi muriatici cum Zinco; prolixam descriptionem vero nemo, quantum sciam, nobiscum communicavit. Itaque, pro augenda huius pharmaci historia chemica nonnulla addere, nequitiam superfluum esse censeo.

Omnes chemici consentiunt, Zincum muriaticum nunquam inveniri in forma crystallorum, semper instar massae butyraceae vel fluidae, Doctissimus Papenguth Pharmacopola nosoco.

mii Brzesc - Litewskiensis pharmaciae experientissimus mecum communicavit modum parandi Zincum muriaticum, quem modum et in sequentibus semper secutus sum. Solve scilicet in acido muriatico calefacto Zincum bene depuratum.

§. 2.

Ad facilitandum processum requiritur phiala vel retorta in balneo arenae bene calefacta, sensim additur Zincum usque ad praecipitationem sedimenti candidi; sin vero grisei, vel nigrantis alii coloris provenerit, signum habetur Zinci sive acido arsenicali, sive plumbo depravati. Solutio odoris atque coloris expers, gaudet sapore nauseoso metallico diu linguae inhaerenti. Evaporatione habebis fluidum brunneum, quod destillatione fere plane in auram avolat et massam in frigore coagulantem refert, quam butyrum Zinci appellavere chemici veteres.

§. 3.

Addita aqua destillata in larga copia, ad fundum vasculi nonnihil pulveris candidi descendit, reliqua pars vero Zinci in acido muriatico soluti, retinetur in menstruo diluto. Quod.

si solutioni admisceas Kali causticum sive Natrum, parum Zinci in forma oxydi muriatici ad fundum descendit: ope Kali carbonici praecipitatur albus in aqua haud solubilis pulvis: si admisceatur solutioni *subboras sodae*, Zincum ex acido muriatico instar pulveris in aqua haud dissolubilis etiam habebis.

SECTION II.

De usu atque efficacia medica Zinci muriatici.

§. 4.

Sapor solutionis Zinci muriatici largiter dilutae est irritans fere ardensque atque per longum tempus nauseosus; solutionis magis concentratae est perquam fastidiosus, nauseosus, imo vomitum excitans. Ex sapore iam diiudicabis, inesse Zinco qualitatem excitantem organismi energiam; quodsi respicias vim vomitum excitandi magis apparet ingens virtus in organismum agens. Inde diiudicanda erit eius virtus medica quam maxime functiones organismi excitans et ad pharmaca relegandum est Zincum muriaticum heroica. In votis habebam extricare usum medicaminis internum, occasio explorandi hucusque vero defuit.

§. 5.

Ad usum externum autem quod attinet saepius virtutem eius expertus sum.

1. Si admoveas loco adfecto ope penicilli Zincum muriaticum concentratum vel parum dilutum; effectus respondent intensitati solutionis vel corrodendo vel adstringendo.

2. Si solutio magis est diluta v. g. guttularum XXX-XL in libra aquae destillatae, habebis medicamen leniter stimulans et detergens.

3. Scopo leniter adstringendi et exsiccandi, V vel X guttulae in libra aquae; iis vero, qui irritabiliores sunt, iam guttulae tres sufficiunt.

In ulceribus superficialibus iam satis est lintea complicata et liquore nostro humectata imponere; maiorem vim habet modus hic in ulceribus cutaneis; caveas vero, ne unquam sint lintea complicata sicca sed semper madida.

§. 6.

Effectus Zinci muriatici respectu et loci adfecti et intensitatis est varius. Si itaque a) applicabis ulceribus, carne luxuriante repletis; corrosivum habebis et cuticulam albam quasi admoto lapide infernali videbis; quam

quam cuticulam dein auferre, chirurgia rationalis docet et dictitat. Cuti et eius excrescentiis uti verrucis applicatum Zincum muriaticum, inducit maculam luteam et biduo vel triduo praeterlapso, secernitur cuticula in forma lamellarum. Exhibendum erit itaque Zincum muriaticum minus corrosivum quam nitrus argenti fusus (lapis infernalis, magis vero quam sulphas metallorum.

b) Si solutionem nostram triplici sive quadruplici quantitate aquae dilutam facis, adstringens habebis medicamen, digitis humectatis sensibile, ostia arteriolarum ac vasorum lymphaticorum laesorum constringens, effluxum impediens, nervis autem admotum dolores efficiens atroces.

c) Si magis reddis solutionem dilutam ut XXX usque ad XL guttularum in aquae libra leniter erit adstringens, quod ulceribus quae carunculis albidis, laxisque repleta sunt, admotum, iterata applicatione illas reddet rubicundiores et firmiores. Saepius vero repetita applicatione, pars affecta dolore afficitur et in peripheria ulceris exoriuntur pustulae exiguae dolentes. Quodsi obtegas partem corporis humani cute tectam linteis complicatis solutione hac diluta humectatis, caloricum aufertur et cutis corrugatur, atamen in gradu minori quam per aquam saturinam, indurescit.

d. Solutio dilutissima i. e. si guttulas solutionis V. usque ad X admisceas librae uni aquae, admota vel vulneri vel ulceri; primum, excitat sensum contractionis nonnihil dolentem dein vero refrigescentem; atoniam caruncularum aufert redditque puri effluenti crassiorem consistentiam. In partibus corporis humani cute obiectis, et vi mechanica extrinsecus contusione et dein inflammatione adfectis, caloricum statim aufert, dolorem mitigat et proinde imminuit rubedinem atque tumorem.

§. 7.

Ex his effectibus quos diximus apparet: vim medicam nostrae solutionis respondere gradui concentrationis: quae solutio non diluta sed pura corrosivum praebet, quod vires vitales organismi superans avide sese coniungit cum principio et azotico et carbonico, quo in connubio caloricum liberum redditur, tum insequitur chemica combustio. Solutio diluta, partibus cute privatis admota, coagulans cruorem atque lympham ex vasculis exsudentem, imminuensque effluxum istorum fluidorum et genesin puris opprimens, et constringendo vascula et spissiore reddendo lympham coagulabilem, infert carunculis ulcerum normalem firmitatem et statum tonicum.

Parti alicui corporis humani adplicata solutio diluta auferens caloricum et propter vim constringentem impediens adfluxum nimium humorum ad locum adfectum, elaterem fibrarum adiuuans, contractionem maiorem efficiens, et rubedinem et tumorem phlogosi adfectum aufert simulque transpirationem imminuit; proinde caveas, ne in usum voces, ubi functio cutis ad excernenda nociva effluvia sit promovenda; v. g. in erysipelate transpirationis suppressio grave edit periculum.

SECTIO III.

De usu Zinci muriatici in morbis variis.

§. 8.

Morbi, in quibus occasio experiundi virtutem Zinci muriatici salubrem mihi fuit, hi fere sunt:

α) In ulceribus cacoëthicis et inveteratis, imprimis pedum, in praxi castrensi saepissime obviis, quibus quam maxime milites laborant. Causam praebent itinera accelerata in quacunque aeris intemperie saepius sanitati perquam infensa, commoratio in locis humidis mephitisque frequens; accedit rara ocrearum permutatio; per plures septimanas retinentur pedes

in madore viribus vitalibus perquam noxio. Noli itaque mirari, si pedes adficiantur ulceribus omnem curam chirurgicam illudentibus, haud raro in gangraenam et sphacelum abeuntibus; quem tristem exitum promovet et atonia vasorum et inertia virium vitalium et reproductionis; inhibetur itaque organismus secernere et pus carunculas carneas gignens et partes vi vitali privatas, sive emortuas. Ichor sive sanies limpida copiosaue secreta effluit.

β) In aliis ulceribus, sphacelo adflictarum partium iam feliciter sublato, excitat vim vitalem vasorum minimorum ad restituendas partes iam sphacelo destructas promovetque cicatricem.

§. 9.

γ) In ulceribus ex atonia vasorum, quorum marginēs videbis sanguine repleto tumefactos, rubros, dolentes, ichorem secernentes; ad restituendum vasorum tonum normalem Zincum muriaticum praestantissimum habebis medicamen. Quod si vero inflammationis causa sit incitamentum sive stimulus corporis heterogenei v. g. frustuli ossis etc. Zincum muriaticum non convenire, multis verbis exponere, supervacaneum censeo; tunc enim tensio dolorque partium adfectarum magis forent aucta.

§. 10.

δ) In vulneribus complicatis ex ossibus laesis, carie vel occulta vel aperta adfectis, Zincum muriaticum praestans medicamen expertum. Aqua dilutum syphone iniectum excitat in partibus mollibus vim reproductionis; ossibus cariosis adplicatum chemice dissolvit partes ossium demortuas et calcarias. Imprimis valet effectus salutaris, si aut lintea carpta acido muriatico Zinci diluto irrorata aut ope syphonis ossibus carie adfectis medicamen potes applicare: ichor mutatur in pus melioris notae, foetor aufertur et dissolutio sive exfoliatio partium ossis emortuarum promovetur. Caveas verò lector benevole ne in osteo - algia ossium cylindricorum continua voces in usum; quodsi enim caries iam penetraverit ad partes ossium internas; nulla salus nisi in amputatione vel extirpatione totius ossis laesi.

§. 11.

ε) In lichenibus aliisque morbis cutaneis herpesticis, omnem sanandi methodum illudentibus, praestans saepissime sese exhibuit Zincum muriaticum; num chemice indolem hu-

morum excretorum, an magis vi vasorum tonica restituta et aucta permutaverit secretionem anormalem; medicis acutioribus discernendum relinquo.

§. 12.

In vulneribus recentibus contusione complicatis imo inflammatione adfectis, dilutum Zincum muriaticum, linteis complicatis eo irroratis, praestans est remedium: sint modo lintea applicata semper madida. Auferens itaque partis adfectae caloricum, leniter oscula vasorum contrahens, adfluxum humorum ad partes infirmas reprimens, quaecunque inflammationis symptomata, scilicet: calorem, rubedinem, dolorem atque tumorem partis adfectae tollit.

§. 13

Virtute eadem agit in contusione, ecchymosi; sanguinem in textura mucosa stagnantem resolvens et genesin puris inhibens. Sit modo acidi diluti (v. g. L LXXX guttulis in libra aquae resolutis) applicandi forma epithematis mora nulla.

§. 14.

Vim exserit in ophthalmia asthenica remotis caeteris incitamentis pathologicis, quibus sublatis

Zincum muriaticum dilutum propter vim tonicam et discutientem caeteris medicaminibus praestabit.

§. 15.

Nulla virtus medica nostri medicaminis est omittenda; propterea et vis medicatrix nostri medicaminis in destruendis verrucis notatu est digna. Tonsores nonnulli sub meis auspiciis in nosocomiis, deligandis vulneribus occupati, adflicti erant in manibus verrucis. Quotidie autem illis applicato acido muriatico Zinci manus brevi tempore praeteritis vix septimanis duabus verrucarum expertes redditae fuere.

S E C T I O IV.

Narratio de morbis, quorum historia Zinci muriatici utilitatem comprobat.

§. 16.

Effectum huius remedii observaturus spectavi semper praeter alias res morbi conditionem et rationem, qua aegrotus vivebat, igiturque nunquam neque dietam, neque remedia interna

quibus aegrotus ante hocce remedium usus erat, mutavi. Equidem remedium illud multis aegrotis adplicui, quorum idem morbus variis de causis exortus erat, ut idoneum de ejus efficacia iudicium ferre possem. E multis illis exemplis de utilitate Zinci muriatici, quae imprimis collegi Wolczynae in Lithuania in nosocomio militari sub auspiciis viri experientissimi Doctoris Svenske, ea tantummodo commemorabo, quae memoratu dignissima esse puto, ut lector benevolus ipse de efficacia huius remedii iudicare possit. Narrationes morborum hae sunt:

§. 17.

No. I. Alexius Konovalof, miles gregarius legionis Riashskensis, annos natus 23, corpore gracili non admodum robusto, temperamento tenero, ineunte mense Februario anni MDCCCVII in proelio Ostrolenkensi globo tormentario in surae dextrae parte inferiori ictus et pariter alio vulnere in eadem tibia sub spina laesus est, ex qua testante aegroto ipso iam antea in nosocomio militari ambulatorio ossium particulae nonnullae extractae erant. Cum initio mensis Aprilis eiusdem anni in nosocomium militare Wolczynense reciperetur, tibia

dextra sanata paene erat, praeterquam quod in latere eius interno locus, qui a globo laesus erat, cicatrice nondum obductus esset; vulnus autem inferius a surae parte inferiori usque ad talum extendebatur; gangraena autem, quae praecesserat, partes musculosae circumiacentes et textura cellulosa absumtae erant pene funditus, tendo Achillis et musculi tibialis postici, simili modo arteriae tibialis postica et peronea cum ligamentis subiacentibus nudatae erant. Ulcus amplius trium pollicum in longitudinem et duorum iu latitudinem exortum erat. Praeter haec aegrotus copiosa suppuratione madefactus vires fere omnes amiserat. Ciborum nutritium et remediorum in vulneribus eius generis solitorum usu ulcus quidem usque ad diem XVIII Iulii multum deminuebatur, sed cutis pars aliqua duorum pollicum in diametrum non regenerabatur, cum interdum caro luxurians et multum saniei oriretur, quamquam rarissime adplicarem emollientia, sed plerumque linteum carptum siccum. Simulatque enim papillae carnea nimium laxae apparebant, eas caustico aliquo e. g. argento nitrato fuso vel vitriolo de cupro extinxi; unguenta autem emollientia vel leniter stimulantia v. c. unguentum digestivum vel basiliconis tunc solummodo adplicavi, quando tensio circumferentiae ulceris nimia fuit,

eaque tantum diurno tempore admota sunt, ut
 aeger motum aliquem exercere posset, vespere
 ad noctem vero lintea carpta sicca applicata sunt,
 ne pus nimium accumularetur et ulcus relaxare-
 tur. A die inde XVIII Iulii, cum Zincum
 muriaticum acceperissem, eo uti incepti ut reme-
 dio leniter constringente et siccante, et forma
 quidem dissolutionis ita dilutae, ut XXX gut-
 tas uni librae aquae infunderem. Hac dissolu-
 tione per diem lintea complicata humectari cu-
 rabam, per noctem vero aut siccum linteum
 carptum aut id unguento basiliconis illitum ad-
 plicari iubebam, prouti carunculae carnae ma-
 gis vel minus laxae, et pus consistentiae fluidio-
 ris vel crassioris inveniebantur. Interne aegro-
 tus sumebat ut et antea ante prandium duas un-
 cias spiritus vini, cui aut herbae absynthii aut
 radicis calami aromatici infusio admixta erat.
 Horum remediorum usum continuavi usque ad
 diem XIV. Augusti cum ulceris diameter non
 nisi semipollicem emetiretur; illo enim tempo-
 re aegrotus ducebatur in nosocomium militare
 Kobrynense. Durante usu huius remedii sana-
 tio ulceris nullo alio symptomate impediabatur,
 nisi phlyctenae prurientibus in circumferentia
 eius, quae autem in paucis diebus desiccaban-
 tur. Cum vero ulcus iamiam magnopere de-
 crevisset, et in eo esset, ut sanari posset, Zinci

muriatici usum inhibui, sanationem ex maxima parte solo usu lintei carpti sicci finiens, ita ut aegrotus mense Septembri sanatus recuperato pedum usu nosocomium relinqueret.

§. 18.

No. 2. Procofius Dziubenko subsignifer legionis pedestris Tulscensis, annos natus triginta, habitu corporis mediocri, ceterum vero satis robusto, anni MDCCCVII mense Februario per partem superiorem sinistrae surae globo sclopetario ita ictus erat, ut globus a latere surae exteriore pollicem fere sub capitulo fibulae inter musculus soleum et gastrocnemium externum peroneumque longum versus musculus gastrocnemium internum sub musculo solaeo penetraret, sed ita ut neque nervus tibialis posticus neque arteria tibialis postica et peronea neque denique ulla vasa magna laesa essent. Exeunte anni MDCCCVII mense Iunio cum reciperetur in nosocomium militare Wolczynense vulnus in latere surae interiori sanatum iam erat; in latere vero eiusdem exteriori ulcus trium fere pollicum in diametrum remanserat, et quando manaret eluvies ichorosa, papillae carnae quoque crescebant nimium laxae, ulcerisque margines elati et inflammati adparebant.

Praeter haec per aliquarum hebdomadum spatium
 aegrotus mala digestionem, sine dubio immodico
 ciborum et spiritus vini usu exorta, infestabatur,
 idque symptomatibus sequentibus; aderat saepe
 sensus pressionis praecordiorum, appetitus mo-
 do deficiens, modo nimius; alvus aut nimium
 laxa, aut stricta, saepius vero suppressa; sub-
 inde accesserunt dolores capitis, nausea atque
 calor, imprimis post coenam, et emaciatio cor-
 poris. Ad restituendas igitur vires organorum
 digestionis, ad promovendum motum peristal-
 ticum intestinorum languidum, ad resolvendam
 que pituitam in iis accumulata praebantur
 aegroto sequentia remedia, hora dimidia circi-
 ter ante prandium unciae duae cremati vini her-
 ba absynthii, centaurei minoris vel alia herba
 aut radice amara et aromatica per digestionem
 mixti; vespere coenatus sumsit aeger duas ad
 quatuor pilulas sequentis compositionis, prout
 alvum laxam vel strictam habuit. R. Extract.
 trifol. fibrin. Drachm. jβ., Extract. aloes aquos.
 dr. β., gummi-resin. asae foetid. scrupl j., pulv.
 rad. rhei q. s. ut f. l. a. pil. No. LXX. consperg.
 pulvere rad. liquirit, dtr. His pilulis solito mo-
 re sumtis sequenti die semel vel ad plurimum
 bis ventrem deiecit; sin vero accidit ut sua
 sponte alvus soluta fuerit, tum usus earum pi-
 lularum per diem unum vel duos omissus est.

Externe adplicabantur pro conditione ulceris varia remedia, nempe modo linteam carptum siccum, aut unguento basiliconis vel balsamo terebinthinaceo ex partibus quatuor terebinthinae venetae, parte una cerae flavae et undecim partibus olei terebinthinae composito, inunctum; quando vero caro luxurians accrevit, ei pulvis radicis calami aromatici vel etiam Hydrargyrium praecipitatum rubrum adperseram. Hisce remediis ulcus ad diem XVIII mensis Julii usque multum deminuebatur; attamen semper manebat pars ulceris carne fungosa saepius sese replens et pus malae indolis effundens; hac vero die incepti usum Zinci muriatici forma solutionis aqua simplici destillata sat dilutae, e.g. guttis XX in aquae libram infusis, continuato nihilominus usu medicaminum internorum iam laudatorum, die XXIV Julii de novo apparuit caro luxurians in ulcere accrescens, quae solutione Zinci muriatici concentrata per aliquot dies illita brevi tempore extinguebatur. Cum ineunte mense Augusti symptomata digestionis laesae supra memorata fere omnia evanissent, atque tantummodo debilitas exigua corporis relicta esset, cessare feci usum pilularum et ad aegrum roborandum et nutriendum dedi decoctum Lichenis Islandici cum essentia corticis aurantiorum, bis terve quotidie sumen-

dum. Etiam in itinere ipso, cum aegrotus ad nosocomium militare Kobrynense veheretur a die XIV ad XVIII mensis Augusti, haud corrumpebatur ulcus, quod iam vix pollicem unum latum fuit. Ceterum aeger satis bona valetudine fruebatur, qua de causa destiti in adhibendo Zinco muriatico; lintei vero carpti sicci atque unguenti basilliconis ope antea parum proficuum, cicatrisatio ulceris exeunte mense Octobri prorsus peracta erat, ita ut aeger nosocomium penitus sanatus relinqueret.

§. 19.

No. 3. Semen Bogaczef, eques Achtyrs. kensis, XXI annorum, habitu corporis sat pro-cero atque robusto, temperamento rigido, mense exeunte Decembri anni MDCCCVI gelu ad-ussit pedes equitando tempore frigido pedibus humidis, et cum diu inops auxilii necessarii fuisset, parum abfuit, quin phalanges primae digitorum trium maiorum pedis sinistri gelu absumtae essent; in digitis etiam ambobus minimis exorta sunt ulcera ad sanandum valde difficilia. Cum reciperetur aegrotus in nosocomium militare Wolczynense, initio mensis Aprilis anni MDCCCVII, adfuerunt, praeter ulcus magnum in dorso pedis sinistri inter os metatarsi secun-

dum et quartum usque ad phalangem secundam eorundem digitorum extentum et alia ulcera praeterea sat profunda, fere ad ossa penetrantia phalangum primarum pollicis atque digitorum quarti et minimi; margines horum ulcerum adparebant elevati et inflammati; circumferentia eorum laxa, livido-rubra, tumida, dolensque et materies ex iis effluens saniosa.

Attamen cum aeger, exceptis istis ulceribus, nullis aliis morbi incommodis afficeretur, nulla medicamina interna ei administravi diaetamque ordinariam cum observari iussi. Externe vero variis remediis, prout ulcerum conditio ea exigeret, usus sum. Etenim ubi nimium ulcera effunderent pus et papillae carnae crescentes laxae adparerent, adhibui alternatim vespere linteam carptum siccum et mane idem aqua calcis vivae imbutum; ubi vero tensio marginum eorum esset nimia, ulceraque sicca careant pure ad sanationem necessario, applicavi iis linteam carptum balsamo terebinthinaceo sub §. 18. iam descripto vel unguento basiliconis illitum; ulcera vero nimium laxa, impura et carne luxuriante impleta protinus adusta sunt argento; nitrato fuso; postea tegebantur aliquamdiu linteo carpto, solutione eiusdem argenti nitrati, e. g. Gr. β ad libram aquae destillatae, irrorato, haec solutio quamvis detergeret ulcera impura

graves tamen produxit dolores, tumiditatemque
 inflammatoriam digitorum augebat, efficiendo
 tensionem atque irritationem nimiam fibrarum.
 Per usum quidem horum remediorum ulcera
 sat deminuebantur ad diem XVIII mensis Julii,
 attamen haud cicatricem duxerunt; semper cir-
 cumferentia eorum tumida rubraque mansit, pus
 que effuderunt plerumque malae indolis; tum
 incepti et in hoc aegro usum Zinci muriatici for-
 ma solutionis, guttarum XXX in aquae libra
 una; initio exorti sunt dolores partis laesae
 sat graves, magis vero diluta hac solutione in-
 fusus tantum guttis X in aquae libram unam,
 dolores mitescebant, pus reddebatur melioris
 indolis, et tumor lividus aequae ac extensio ul-
 cerum multum deminuebantur usque ad finem
 mensis Julii. Incipiente mense Augusto aeger
 inficiebatur scabie sat copiosa; qua re ei prae-
 bui interne ter de die Drachmam dimidiam pul-
 veris, ex florum sulphuris et antimonii crudi
 parte una, et sachari albi partibus duabus com-
 positi; externeque infricabatur in volas manuum
 et in partes internas femorum unguentum Iasse-
 ri ad scabiem, qua ratione spatio duarum heb-
 domadum aeger a scabie penitus liberatus est.
 Adhibito per quatuor circiter septimanas Zinco
 muriatico, quamvis scabies sat copiosa adesset,
 ulcera digiti quarti et minimi cicatricem duxe-

runt, in ulceribusque pollicis et metatarsi adhuc relictis margines iam plani redditus sunt, neque tumidi nec rubri vel dolentes; pusque bonae indolis et debita quantitate adfuit. Etiam cum itinere adveheretur aeger ad nosocomium militare Kobrynense ulcera iam exigua nullo modo corrupta sunt, sed sanatio bene procedebat, ita ut curam eorum applicatione alterna lintei carpti sicci et eiusdem unguento basiliconis inuncti vel essentia myrrhae madefacti finire potuerim; quo facto exeunte mense Septembri aeger prorsus sanatus e nosocomio exiit.

§. 20.

No. 4. Terentius Lyssoczenko, miles legionis evocatorum Kioviensis, XXIV annorum, habitu corporis mediocri sat robusto et temperamento stricto, laesus est globo tormentario in pugna, mense Februario anni MDCCCVII, ad manum sinistram, ita ut ossa metacarpi cum partibus adiacentibus molliibus fere omnia destructa essent, manerent solummodo aliqui tendines. Qua de re ista manus paulo postea in nosocomio militari ambulatorio exstirpata est; cum vero magna pars cutis laesa esset, ea non suffecit ad legendam partem exstirpatam: et inde cicatrissatio eius adeo lente processit, ut die adhuc V

mensis Maii advecto aegro ad nosocomium militare Wolczynense, adesset ulcus duorum pollicum papillis carneis laxis impletum, marginibus elevatis, dolentibusque instructum, atque multum materiei saniosae effundens.

Cum vero aeger caeterum bona valetudine uteretur, nulla ei porrecta sunt medicamina interna; externe autem adhibita sunt, prout res postulabat, varia remedia, v. g. linteum carptum siccum, quando pus nimium tenue et papillae carnea laxae fuerunt; ubi vero eae bonae indolis essent, alternatim vespere linteum carptum siccum et mane idem unguento digestivo vel basiliconis illitum applicatum erat. At ubi caro luxurians in ulcere accrevit, illa lapide infernali vel vitriolo de cupro tangebatur; nonnunquam oriebatur crusta dura margines ulceris ambiens et continuationem cutis in ulcere impediens; ad istam crustam applicavi unguentum ex olei olivarum, cerae flavae et mellis communis partibus aequalibus compositum, cuius usu iam altero vel tertio die crusta illa sine difficultate removeri potuit. Qua medendi ratione ulcus quidem deminuebatur, attamen perquam lente efficiebatur cutis in ambitu ulceris restitutio et saepe accrevit caro in ulcere luxurians. A die XVIII mensis Iulii incepti usum Zinci

muriatici, in forma solutionis dilutae e. g. guttarum XXX in aquae destillatae libra una, qua linteam carptum madefactum est eique lintea complicata eadem solutione imbuta, super imposita sunt. Post aliquot iam dies ulcus speciem meliorem praebuit, papillae carnae solidiores et colore debito apparebant, atque pus indolis melioris reddebatur, marginesque ulceris cicatricem ducere magis magisque incipiebant. Semel tantum a die XVIII Iulii ad finem eius usque exorta est crusta coriacea margines ulceris tegens, sed altero vel tertio iam die usu unguenti iam laudati ex oleo olivarum, cera flava et melle communi compositi removeri potuerat. Solutionem hanc adhibui successu cum conspicuo, usque ad diem X Augusti, quo tempore phlyctaenae prurientes nonnihilque dolentes circa ulcus exortae sunt, qua de causa usum huius solutionis per aliquot dies omisi et iis unguentum saturni inunxi, cuius ope paucis diebus phlyctaenae evanuerunt. Postea eadem solutione iterum, sed dilutiori, v. c. guttis tantum V ad X in aquae destillatae libram unam infusus usus sum bono cum successu. Etiam in ipso itinere cum transveheretur aeger ad nosocomium militare Kobrynense, ulcus melius reddebatur, ita ut ineunte mense Septembri ulcus

iam ad cicatrisationem aptum magnitudine vix pollicis dimidii adpareret; qua de causa usus huius solutionis tunc omissus est et tantum lin. teum carptum modo siccum, modo unguento basiliconis inunctum ei applicavi. Incunte mense Octobri ulcere fere prorsus iam cicatrizzato aeger refrigeratus implicatus fuit erysipelate brachii sinistri, quod, cum calorem in eo sensisset, aqua frigida me inscio lavavit, idque clam me habuit, usque ad quantum diem, quo tempore in parte externa humeri inter musculos anconeos externum et longum, fluctuationem iam aliquam sub cute perspiciebam. Quopus erumpere posset per superficiem cutis, protinus applicavi cataplasmata tepida emollientia, ex mica panis albi cum lacte vaccino parata. Altero die in loco fluctuante lanceola feci incisionem, ex qua multum puris sanguine mixti emanavit; incisioni immissa sunt fila nonnulla lintea, ne clauderetur, donec pus prorsus erumperet; postea ad praecavendam accumulationem puris inter musculos obvolutum est brachium affectum fascia expulsiva. Praeterea afficiebatur aeger calore exiguo praesertim tempore vespertino, anorexia et siccitate linguae; quapropter ei praebebantur mane et vespere una vel duae patellae theae ex infuso tepido florum sambuci oxymelle simplici edulcorato; tempore

diurno vero, secunda quaque hora cochlearia duo mixturae sequentis.

R. Infus. flor. chamomillar. vulgar. libr. β .
Vini antimon. Huxham. Drachm. j. m. dr.

Potus loco adhibebatur decoctum Hordei cremore tartari acidulum redditum; aliquot diebus post abscessum incisione apertum omnia haec symptomata evanuerunt, manebat tantum debilitas, quae usu infusi florum chamomillarum vulgarium frigidi, cuius tertia quaque hora dimidia patella dabatur, levata est. Iam post aliquot dies pus ex abscessu effluens bonae fuerat indolis, ita ut vix praeteritis duabus hebdomadibus abscessus prorsus clausus esset.

Tempore, quo aeger erysipelate affectus est, ulcus quoque manus nonnihil corrumpebatur, pus enim saniosum reddebatur et papillae carnae accreverunt laxae; attamen liberato aegro a febre etiam ulcus ope lintei carpti modo sicci, modo balsamo terebinthinato §. 18 descripto inuncti in melius mutatum est, ita ut exeunte mense Octobri adhibitis iisdem remediis atque subinde marginibus lapide infernali adustis illud penitus cicatricem duxerit, et cum caeterum vires eius prorsus restauratae sint, aegrotus nosocomium sanatus reliquerit.

§. 21.

No. 5. Ignatius Ivanov, miles legionis pedestris Ukrainensis, annos natus XIX, habitu corporis mediocri, sat robusto, temperamento potius laxo, vulneratus est globo sclopetario in certamine mense Februario anni MDCCCVII habito in brachii sinistri parte superiori, ita ut os brachii laesum esset prope sub capite eius inter insertionem musculorum anconei externi et teretis minoris, vulnusque parvum in diametrum vix pollicis unius, sed profunde ad os penetrans exortum esset, ex quo iam paulo postea bis testante aegroto extracta sunt frustula ossea post ingressumque eius in nosocomium militare Wolczynense a die III mensis Aprilis anni MDCCCVII ad diem XVIII mensis Iulii usque ter extractae erant particulae osseae. Quotiescunque separarentur frustula ossis, circumferentia vulneris initio magis inflammabatur et pus ex eo emanans saniosum redditum erat, dein exhibant ossis particulae; attamen ad diem XVIII Iulii usque fere eodem statu relictum est vulnus, circumferentia eius semper aliquantum inflammata erat, caroque fungosa id implevit, et materies plerumque ichorosa effusa est.

Cum aeger ab hebdomade inde circiter inficeretur scabie quoque, et in vulneris ambitu

exorirentur pustulae herpesticae, consilium cepi tentandi etiam in hoc aegro usum Zinci muriatici, sequente scilicet modo: caro fungosa illinebatur penicillo solutione Zinci muriatici concentrata imbuto, quo crusta albida fere ut applicato argento nitrato fuso exorta est; dein tegebatur ea linteo carpto unguento basiliconis inuncto; remota hac crusta iniiciebatur vulneri solutio ea diluta; postea applicatum est lintheum carptum eadem solutione diluta, v. g. guttarum XX in aquae libra una madefactum, saepius humefactum, ne exsiccaretur; vespere adsperebatur carni luxuriosae pulvis radice calami aromatici et ei impositum est lintheum carptum unguento basiliconis inunctum.

Ad expellendam scabiem administravi aegro interne ter die Drachmam unam pulveris §. 19 notati; externe vero institutae sunt bis die frictiones volarum manuum atque femorum partis internae unguento Iasseri ad scabiem.

Exeunte mense Iulio hisce remediis caro luxurians extincta erat, ulcus deminutum, pusque bonae indolis redditum. Initio Augusti vero de novo sentiebat aeger dolorem in fundo vulneris pungentem; circumferentia eius inflammata et pus saniosum copiosiusque erat. Die II Augusti iterum extrahebatur frustulum, qua-

drantem pollicis longum, quo tempore scabies magis quidem erumpebat, sed variis jam locis evanuerat.

Post tres septimanas aegroto transvecto in nosocomium militare Kobrynense, eoque prorsus iam a scabie liberato et vulnere paene cicatrisato, die VI mensis Septembris de novo exortus est abscessus in margine vulneris inferiori; quo aperto iterum exiit frustulum osseum; brevi postea tempore, exeunte mense Septembri, vulnus prorsus cicatrisatum est, et aeger nullis incommodis morbi, nisi aliqua brachium tollendi difficultate amplius molestatus, e nosocomio sanatus egressus est.

§. 22.

Nro. 6. Michael Foska, eques Achtyrskensis XLI annorum, habitu corporis gracili sed sat robusto, temperamento stricto, ictus est frustulo tormentario in proelio mensis Marti anni MDCCCVII, in pede sinistro, ita ut pars superior phalangum primarum digitorum omnium vulnerata esset. Cum reciperetur in nosocomium militare Wolczynense die quinto Maii adfuerunt ulcera in quatuor digitis minoribus sat profunda et in pollice ulcus planum; omnia haec ulcera vero, excepto eo quod in pollice

erat carne fungosa impleta, et colore sublivido, pus saniosum effundebant.

Aegro praeter ulcera nullo morbo affecto, medicamenta interna nulla porrecta sunt; externe vero applicabatur mane pulvis radices calami aromatici et linteam carptum balsamo terebinthinaceo illitum, vespere ne pus nimium accumularetur linteam carptum siccum applicatum est. Usu horum remediorum ad diem XVIII mensis Iulii usque ulcus pollicis multum quidem deminutum est, caetera vero perparum in melius mutabantur, qua de re ab hac die inde in cepi usum Zinci muriatici. Atque ad ulcus quidem digiti medii ad os fere penetrans, multaue carne luxuriosa impletum applicavi penicillo Zincum muriaticum forma solutionis concentratae, ulceribus autem aliis linteam carptum solutione eadem diluta, v. c. guttis XXX in aquae destillatae libram unam infusis, humectatum; post aliquot dies accesserunt dolores digitorum laesorum, ex ulceribusque pus ichorosum effluebat; solutione vero ea magis diluta, loco guttarum XXX tantum X in unam libram aquae sumtis, tertio postea die dolores fere cessarunt, sed accrevit in ulcere digiti medii caro luxurians, quae solutione concentrata illita paucis diebus extinguebatur.

Exeunte mense Iulio tametsi inficeretur

aeger scabie, attamen ulcera non modo haud corrumpebantur, sed etiam multum deminuebant. Solummodo crusta coriacea margines ulcerum obducens subinde apparuit, post applicationem vero unguenti ex oleo olivarum, cera flava et melle communi compositi brevi tempore decedens; die X mensis Augusti aeger debilitato stomacho per usum abundantem cibi et cremati vini, affectus est dolore capitis, pressione praecordiorum, anorexia et horrore, ulceraque de novo corrumpebantur. Excrevit in iis caro luxuriosa, et pus ex iis effluens saniosum atque nimis copiosum redditum erat. Ad excitandam vim organorum digestionis et ad resolvendam pituitam tenacem in iis accumulata praebebantur aegro ante prandium et coenam salis ammoniaci grana XV in cremati vini diluti unciis duabus soluta; externe vero ad excitandam vim vitalem vasorum adiacentium et ad expellendas particulas suppuratione secretas ulceribus impuris, et spongiosis adspergebatur pulvis radicis calami aromatici; supra applicatum est linteum carptum solutione diluta Zinci muriatici imbutum.

Usu horum remediorum omnia symptomata notata laesae digestionis sine ulla evacuatione conspicua tertio iam die mitigata sunt, ulceraque speciem meliorem praebuerunt et pus minus copiosum atque consistentius redditum est;

in ipsoque itinere, a die XIV ad XVIII mensis Augusti usque peracto, advecto aegro ad nosocomium militare Kobrynense, ulcera iam exigua indolem suam bonam retinuerunt, postquam iam usu tantum lintei carpti sicci aut nonnumquam essentia Myrrhae madefacti, cicatrizatione ulcerum ad finem perducipotuerat; quo facto aeger medio mense Octobri e nosocomio sanus exiit.

§. 23.

No. 7. Stephanus Fomin, miles gregarius legionis pedestris Riashskensis, annos natus XXXVI, habitu corporis mediocri, temperamento potissimum tenero, ictus est in proelio Ostrolencensi mense Februario anni MDCCCVII glande sclopetario in cruris dextri parte superiori, ad latus internum tibiae prope sub spina eius, iuxta insertiones musculorum sartorii, semimembranosi, semitendinosi et gracilis. Narrante aegroto paulo postea exorta est haemorrhagia larga ex vulnere, cum febris sat gravi.

Cum ingrediretur in nosocomium militare Wolczynense die tertio mensis Aprilis eiusdem anni, aeger adeo emaciatus, pallidus atque debilis erat, ut omnes eum videntes spem deponerent, eum duas adhuc hebdomadas victurum

esse. Ulcus adfuit profundum ad os penetrans loco quo diximus, magnitudine pollicis unius in diametrum, copiam puris saniosi effundens ad tuendas vires corporis valde debilitatas, et ad nutriendum corpus haemorrhagia copiosa praegressa et dein suppuratione sat abundante consumptum, praeter dietam nutrientem sed non calefacientem praebita sunt ei interne medicamenta roborantia et nonnihil nutrientia; e. c. secunda quaque hora sumsit aeger vasculum dimidium decocti radicis calami aromatici cum decocti Lichenis islandici partiaequali mixtum; tempore matutino porrigebatur ei vitellum duorum ovorum vino albo gallico calefacto subactum; externe vero iniiciebam ulceri decoctum radicis calami aromatici cum infuso herbae Sabinae mixtum; impositum est huic linteam carpum balsamo terebinthinaceo illitum, vel essentia Myrrhae madefactum, prout papillae carnea crescentes magis vel minus luxuriantes essent.

Circa medium Iunium exoriebatur prope sub ulcus, quod iam aderat, aliud ulcus paulatim ad primum proserpens, et, post hebdomadam ulcus unum magnum, in longitudinem duorum pollicum et latitudinem pollicis unius, constituens, osque tibiae spatio pollicis unius denudatum est. Ad excitandam exfoliationem ossis corrupti applicabatur ei linteam carpum

oleo terebinthinae imbutum; reliquae parti ulceris admota sunt pro conditione eius remedia quae supra iam memoravimus.

Per hanc medendi methodum aeger ad diem XVIII mensis Iulii usque, vigore quidem meliori gaudebat, sed ulcus parum in melius mutabatur; solummodo os corruptum aliquantulum mobile reddebatur; eo consilio ad promovendam exfoliationem et ad corrigendum ulcus in cepi usum Zinci muriatici, ita ut solutione eius concentrata tangerem os corruptum, et tegerem ulcus linteo carpto hac solutione diluta imbuto e. g. guttis XXX in unam libram aquae destillatae infusus, continuato etiam usu remediorum internorum antea iam allatorum. Hisce remediis iam post septimanam ulcus meliorem prae-buit speciem, papillae carnae crescentes solidiores factae sunt, pus crassius et minus copiosum reddebatur. In ambitu ulceris vero exortae sunt phlyctenae, quae paucis diebus inunctione unguenti saturni, et usu solutionis magis dilutae, v. g. guttularum X tantum in aquae libram unam, evanuerunt.

Exeunte mense Iulio provenit in margine inferiori ulceris gangraena quartam partem pollicis longa, asperso pulvere radice calami aromatici et affuso oleo terebinthinae atque postea, cum linteo carpto balsamo terebinthinato inuncto

tecta esset, post quatuor iam dies secedens; caetero intervallo ulceris applicata est solutio diluta Zinci muriatici, dieque VIII. Augusti extractum est ossis corrupti frustulum duorum pollicum in longitudinem et fere pollicis unius in latitudinem; sub hoc frustulo corrupto ossis papillae carnae accretae sunt sat bonae indolis et suppuratio bonae indolis fuerat.

Continuato usu horum remediorum ulcus ad diem XIV mensis Augusti usque multum diminutum est. Servabat indolem bonam etiam in itinere, transvecto aegro ad nosocomium militare Kobrynense, in quo per tres menses sola applicatione alternalintei carpti aut sicci aut balsamo terebinthinato vel unguento digestivo inuncti ulcus ad magnitudinem vix pollicis dimidii reductum est. Sub medio vero mense Novembri, interveniente tempestate humida, frigidaque aeger afflictus est post refrigerium Syncho rheumatica admodum gravi, vires eius iam aliquantum restitutas iterum exhauriente. Inde et ulcus iterum corrumpebatur, adeo ut ineunte mense Decembri, quo tempore Kobryno profectus sum, aeger male se haberet, et parvam spem, eum sanari posse, praeberet.

No. 8. Gregorius Iacovlev, decurio equitum Sumskensium, XXVI annos natus, habitu corporis mediocri, temperamento sat rigido, affectus erat mense Februarii anni MDCCCVII gravi rheumatismo femorum, imprimis dextri, qua re in nosocomio huius legionis impositum est ei vesicatorium ad suras, idque ad furam dextram reiterata vice admotum est; dolores quidem hae applicatione emplastri vesicatorii mitigati sunt, sed ulcus postea exortum adhibitis quamvis variis remediis sanari noluit.

Cum veniret aegrotus in nosocomium militare Wolczynense die tertio mensis Aprilis anni MDCCCVII inveniebatur ulcus magnum in furae dextrae partis inferioris latere externo, in diametrum quatuor fere pollicum, colore rubro in lividum vertente, impurum, multum saniei effundens, et in toto fere ambitu exanthemate herpestico obductum. Praeterea adfuerunt variis locis cruris affecti VIII vel X ulcuscula sat profunda, carne fungosa impleta, marginibus inflammatis, et materie ichorosa emanante,

Cum etiam adfuerint symptomata varia laesae digestionis exorta partim a defectu motus corporis, partim vero ex usu intemperato cibi et spiritus vel cremati vini, e. c. dolores capitis, pressio praecordiorum post coenam, ructus

et flatus, anorexia, excretio alvi irregularis, modo nimium laxa, modo stricta, gustus insipidus et lingua mucosae albo tecta: adrestituendam facultatem digerendi porrigebantur ei ante prandium uncia una duaeve cremati vini simplicis herba Absynthii vel centaurei minoris digestionem mixti; eodem scopo atque ad resolvendam et excernendam pituitam in primis viis depositam vespere praebitae sunt ei tres vel quatuor pilulae aloeticæ compositionis §. 18 allatae. Usus earum continuabatur per quinque vel sex dies insequentes, deinde per septimanæ intervalum intermittebatur, ne assuefieret aeger usui earum.

Externe adhibitae sunt initio fomentationes ex aqua saturnina nec non unguentum saturni, sed ulcera impuriora reddebantur, melius aliquanto detergebantur applicatione aquae calidae vivae; sed haec dolores exoriri fecit in crure; usu etiam solutionis lapidis infernalis; e. g. granorum X—XII lapidis in libram aquae destillatae, ulcus speciem meliorem praebuit, dolores vero excitati sunt atroces, ita ut aeger nec die, nec nocte refici potuerit; solutio ista magis diluta e. g. grani unius lapidis infernalis in aquae libram unam, parum excitavit dolorum, attamen ulcera ad diem XVIII Iulii fere eodem statu remanserunt ut antea,

Quam ob rem statutum habui et in hoc aegro uti Zinco muriatico. Applicavi enim ad ulcera die linteam carptum solutione diluta Zinci muriatici, e. g. guttarum XXX in aquae destillatae libram unam infusarum, imbutum; vespere impositum est iis vel linteam carptum siccum vel idem unguento aliquo leniter stimulante inunctum, prout papillae carnaeae magis vel minus luxuriosae essent; ulcusculis minoribus vero carne fungosa impletis illinebatur initio solutio Zinci muriatici concentrata, ablataque crusta alba ab illa adustione exorta, iis adpersus est pulvis radicis calami aromatici et dein impositum linteam carptum hac solutione diluta humectatum; cetera remedia interna, quorum supra mentio fuit, continuabantur. Post aliquot iam dies Zinci muriatici usu ostendebatur sanationis spes conspicua, ita ut exeunte mense Iulio plura ex ulcusculis parvis cicatrisata essent, et ulcus magnum atque herpes in ambitu eius valde deminuerentur. Cum aegrotus nimium sibi indulisset in edendo, diebus ultimis huius mensis de novo apparuerunt varia symptomata digestionis laesae; praeterea in ulceris maioris parte inferiori observabatur locus papillis carneis laxis, lividisque impletus, saniem cruentam effundens, et in toto ulcere carunculae carnaeae nimium laxae redditae sunt.

Ad promovendam evacuationem sordium primarum viarum accumulatarum, et ad restaurandas vires organorum digestionis, administramus aegro pilulas iam notas quinque per duos dies continuos vespere sumendas; postea praebita sunt ei unciae duae cremati vini simplicis herba absinthii vel alio ingrediente amaro et aromatico mixti. Ad locum ulceris corruptum adpersus est pulvis radicis calami aromatici et supra impositum linteam carptum unguento terebinthinaceo (cf. §. 18) illitum, in reliqua vero ulceris parte, nec non in ulcusculis minoribus continuata est applicatio Zinci muriatici, modo memorato.

Adhibitis hisce remediis per paucos iam dies omnia symptomata laesae digestionis cessarunt, ulcus prorsus depuratum est, papillae carnosae consistentiae et coloris legitimi, nec minus pus indolis ad sanationem idoneae redditum est, quare usus medicaminum internorum nunc omnino cessabat. Denique omnia eo loco se habuerunt, ut ulcera minora omnia ante diem X mensis Augusti clausa fuerint; ulcusque magius antea quatuor pollices in diametrum habens spatio mensis unius ad magnitudinem pollicis unius redactum sit.

Etiam cum transveheretur aeger die XIV Augusti ad nosocomium militare Kobrynense, in-

dolem bonam ulcus tenuit, ita ut sola applicatione lintei carpti sicci et subinde adustis marginibus ulceris lapide infernali vel vitriolo de cypro, usque ad dimidium mensem Octobrem cicatrisatio eius perfecta esset, et aeger nullis amplius incommodis morbi laborans nosocomium sanatus relinqueret.

§. 25.

No. 9. Matthaeus Iegorov, miles legionis pedestris Riashskensis, XLVIII annorum, corporis habitu mediocri, temperamento stricto cum die XXI mensis Iulii caederet ligna, factum est malo fato ut securi obtusa sibi dorsum pedis sinistri inter os metatarsi secundum et tertium laederet et vulnus, quod laceraret integumenta communia musculosque interosseo, ad os metatarsi medium penetrans, sibi contraheret. Sanguinis e vulnere parum exiit; sed dolores accesserunt sat graves, probabiliter a laesione aliqua tendinis extensoris communis digitorum pedis.

Cum aeger duabus horis vix praeteritis consilium a me peteret, pes nonnihil iam inflammatus erat, qua de causa protinus vulneri applicui linteam carptum solutione perquam diluta, madefactum, v. c. guttis X in libram aquae

infusis; praeterea tegebatur vulnus spleniola eadem solutione diligenter humectata. Usu continuo huius fomentationis iam die sequenti dolores multum deminutae fuerunt et tertio die prorsus levati sunt ut et tumor pedis; relicto nullo incommodo morbi, excepto vulnere parvo, cuius labia ope emplastri styptici iungebantur. Impositum est ei lintheum carptum unguento digestivo inunctum; quarto iam die nullis inflammationis in vulnere vestigiis occurrentibus, et suppuratione iusta animadversa omissus est usus Zinci muriatici et solo usu alterno linthei carpti sicci eiusdemque unguento digestivo inuncti spatio octodecim dierum penitus cicatrisatum est vulnus.

§. 26.

No. 10. Iwan Nishegorodzof, miles gregarius legionis pedestris Ukrainensis, annos natus XX habitu corporis sat procero, temperamento potissimum laxo, valide presserat die secundo mensis Augusti anni MDCCCVII manum sinistram inter ianuam, ita ut metacarpus totus intumesceret et a sanguine extravasato maculae sublividae adparerent, summosque aeger dolores sentiret.

Cum paulo postea in auxilium ei vocatus essem, applicavi ei ad resolvendos humores ex-

travasatos, ad deminuendam inflammationem et ad suppurationem avertendam, linteum complicatum solutione Zinci muriatici diluta, v. g. guttarum XXX in libram aquae destillatae, imbutum, idque diligenter humefaciendum curavi interdiu noctuque, donec dolores graves mitescerent.

Cessante periculo inflammationis addita est solutioni, ad augendas vires eius resolventes et corroborantes, quarta pars spiritus vini; quinque dies postea nullo morbi incommodo, nisi debilitate manus laesae afficiebatur aeger; sentiebat tantum dolores, quando onus aliquod tollere conaretur. Octavo vero die manu laesa fere ut antea uti potuit, duodecimoque die prorsus sanata est manus.

§. 28.

No. 11. Igor Zuiev, miles legionis pedestris Polotskensis, in nosocomio militari Wilnensi vice aegrotorum custodis fungens, XXIV annorum, temperamento laxo, et habitu corporis mediocri sat robusto, mense Ianuario anni MDCCCVIII post refrigerium ophthalmia gravi, imprimis oculi sinistri, laboravit, vexatus doloribus oculi et capitis vehementibus. Illico postea consultus commendavi ei usum remedio-

rum diaphoresin promoventium e. g. Infusi thei-
formis florum sambuci oxymelle simplici edul-
corati, cuius tertia quaque hora vasculum dimi-
dium theaneum sumeret; adhibitisque pedilu-
viis tepidis sale culinari mixtis et applicato ad
nucham emplastro vesicatorio sat magno, dolo-
res capitis atque oculorum mitigabantur et rubor
eorum imminutus est. Per hebdomadem inte-
gram postea relictus est rubor exiguus et debi-
litas oculorum, res per nebulam quasi exhibens
nec non inflammatio glandularum Meibomiana-
rum per quam matutino tempore palpebrae mul-
ta materia sebacea conglutinatae fuerunt.

Quamvis inde adhibita sint collyria robo-
rantia vitriolo albo mixta, perquam lente tamen
in melius mutabatur inflammatio usque ad finem
mensis Ianuarii, quo tempore incepti usum Zin-
ci muriatici forma solutionis sat dilutae, e. c.
guttarum XX in libram aquae, abluendo oculos
aliquoties quotidie hac solutione, imponendo-
que spleniolas eadem solutione imbutas. Hoc
remedio per sex dies adhibito inflammatio glan-
dularum Meibomianarum penitus cessavit, et
decimo die prorsus restitutis viribus oculorum
sanatus est.

S E C T I O V.

Animadversiones ac cautelas de usu acidi muriatici Zinci continens.

§. 28.

Ex his casibus medico-practicis observatis virtus eximia huius medicaminis in morborum affectibus variis apparet: quod casus §. 23 allegatus votis non respondebat, eius causa neutiquam in remedio sed magis in destructione omnium functionum vitalium iam praegressa, inest.

§. 29.

Noli, lector benevole, obiicere, quod adhibito acido muriatico Zinci, alia etiam medicamina idonea interne in usum vocata sint, quod aeger diaeta conveniente usus fuerit; lubenter fateor: saepissime eventum felicem morbi et medicamentis internis et diaeta apta niti; attamen adhibitis frustra aliis medicaminibus et regulis diaeteticis, acidum muriaticum Zinci semper praestantissimum remedium sese exhibuit.

§. 30.

Caveas, ne continuo usu, imprimis acidi muriatici Zinci minus diluti, noxam adferas.

Continua enim applicatione fibrae huic stimulo adsuefiunt, et finis therapeutica deletur; imo rigorem fibrae adipiscuntur, qui propter tensionem inflammationem gignit; exoriuntur pustulae in locis continuo usu irroratis, facile in ulcera abeuntes.

§. 31.

Ad avertenda haec incommoda, necesse est, per diem integrum utamur linteis nostro medicamine bene madidis, nocturno tempore autem linteis carptis cerato illitis.

§. 32.

Caute prospicias ne lintea carpta sint nimis crassa et rigida, quae et frictione partis laesae inflammationem efficiunt et absorptione impedita, ichorem ulcus corrodentem relinquunt.

§. 33.

Regulam chirurgicam, puris descensum situ idoneo aptoque promovendum, nec fasciis inhibendum, sed potius incisionibus, necessitate cogente, facilitandum esse, obiter commemoro.

§. 34.

Adhibito vero nostro medicamine, neque dietam neque alia remedia, morbo convenientia, prout res postulet, esse negligenda, medicos admonere, superfluum arbitror.

S E C T I O VI.

Comparatio acidi muriatici Zinci cum acetate plumbi liquido et diluto illiusque praestantia.

§. 35.

Quantumvis in multis conveniunt pharmaca haec, scilicet; quod

- a) Caloricum et dolores in inflammationibus externis delent.
- b) Atoniam fibrarum, quoad gradum condensationis, tollentia, solutionem et discussionem humorum in textura mucosa stagnantium promovent,
- c) Praeparata plumbi magis exsiccant, quam acidum muriaticum Zinci.

§. 36.

Praestantius tamen acidum muriaticum
Zinci praeparatis plumbi est habendum.

1. Quoniam non modo ubique ubi saturninum exigitur, sed et, si ista medicamina sint adversa v. g. in scabie, herpete, lichenibus, proficuum sese exhibet.
2. Quoniam lintea et carpta et complicata in epithematis ex plumbo confectis, cito exsiccantur, et rigida redduntur et tunc inflammationem augent; Atque adeo, etsi inflammatio haud adfuerit, hanc tamen gignere possunt, qui effectus nocivi, neutiquam in usu nostri medicaminis sunt metuendi.
3. Medicamina ex plumbo parata et adplicata, crustam formant transpirationem inhibentem, pustulasque gignentem.
4. Villioris pretii est acidum muriaticum Zinci medicaminibus ex plumbo paratis, si respicias quantitatem horum adsumendorum propter nimiam exhalationem et frequentiorrem irrorationem.

5. Dein usus nostri acidi magis est varius, pluribus adfectibus conveniens; quam saturnina. Est causticum, resolvens, contrahens, exsiccans, uti necessitas urget, id quod non valet de saturninis.
-